

Rafael Ferrer i Fitó

centenari del naixement del músic,
1911 - 2011

7 maig - 12 juny de 2011

Inauguració: dissabte 7 de maig a les 7 del vespre

Horari: dissabtes i feiners de 5 a 8 del vespre, dilluns tancat

Diumenges i festius de 2/4 de 12 a 1 del migdia i de 5 a 8 del vespre

La Rectoria Vella. Parc de la Rectoria Vella s/n. Sant Celoni. Tel. 93 864 12 13

Amb el suport de:

Ajuntament de
Sant Celoni

Diputació
Barcelona

Àrea de Cultura

Rafael Ferrer i Fitó, destacat violinista, director d'orquestra, compositor i pedagog, va néixer a Sant Celoni el 22 de maig de 1911, i va morir a Barcelona el 1988.

El seu pare, Josep Ferrer i Torres (Peralada, 1878-Sant Celoni, 1952) era un gran instrumentista de fiscorn i compositor. Josep Ferrer havia format part de La Principal de Peralada i d'Els Fatxendes de Sabadell, i el 1918 va venir a Sant Celoni per fundar l'orquestra La Lira, en la qual també hi va participar el seu germà Andreu com a contrabaix. Josep i Andreu es van establir a la vila, on van formar les seves famílies, unes nissagues que han jugat un paper important en el camp musical. Josep Ferrer es va casar amb Marina Fitó Casadevall, de Santa Maria de Palautordera, i van tenir una botiga de queviures a la carretera Vella, a can Quadres.

De ben petit, la primera formació de Rafael va ser amb el seu pare i els músics de La Lira (Emili Figueras i Joan Castillo), orquestra en la qual també va tocar de ben jovenet. Va anar a classes particulars amb Eduard Toldrà, i també va ser deixeble d'aquest mestre, de Lluís Millet i d'Enric Morera a l'Escola Municipal de Música de Barcelona. Amb quinze anys va acabar els estudis de violí i va fer el primer concert a l'Ateneu de Sant Celoni, interpretant la *Xacona* de J. S. Bach.

El 1929 va obtenir el premi Parramon per a violinistes joves i va començar a fer concerts a diferents localitats. L'octubre de 1930 es va instal·lar definitivament a Barcelona i poc després, el 1931, va entrar a formar part de l'Orquestra Pau Casals, dirigida per l'insigne mestre, durant dues temporades. La va deixar per fer el servei militar a Barcelona, època en què tocava el violí les tardes i les nits al teatre Tívoli. El 1933 va entrar a l'orquestra de Ràdio Associació. Aquests també són els anys en els quals va formar part del Quintet Català, que més endavant va ser quartet, de l'Agrupació de Cambra dirigida per Eduard Toldrà, i del trio anomenat Pro Arte. Des de 1934, i abans d'esclatar la Guerra Civil, va ser professor auxiliar de violí del Conservatori Superior de Música de Barcelona, i feia les suplències de Toldrà com a violinista en alguns concerts.

Després de patir la duresa de la guerra, va conèixer a Sant Celoni la seva futura esposa, Teresa Coch Martí, una barcelonina que passava temporades a la vila perquè la seva tia regentava l'Hotel Suís. La postguerra també va ser difícil, i va haver de fer de violinista al Ritz. L'orquestra tocava quan la gent menjava i en el ball de nit. Al final va deixar aquesta feina tan poc creativa per fer d'oficinista durant dos anys, sort que el 1943 el director Eduard Toldrà va començar els tràmits per crear l'Orquestra Municipal de Barcelona, en la qual Rafael Ferrer va obtenir la plaça de violí primer, i que es va presentar al Palau de la Música el 1944. Ferrer va ser *concertino* i sotsdirector de l'Orquestra Municipal de Barcelona entre 1944 i 1962, i director interí (1962-1967), després de la mort de Toldrà.

El 1949 es va crear l'emissora de Radio Nacional a Barcelona, i Rafael Ferrer es va fer càrrec de la seva Orquestra de Cambra, amb la qual feien un concert cada quinze dies. Va ser cap de programes musicals i assessor d'aquesta ràdio entre 1949 i 1976. A més de l'orquestra de Radio Nacional de España, va dirigir ocasionalment moltes altres formacions, com l'Orquestra Simfònica de Barcelona, la Nacional de Madrid, la Municipal de València, la Simfònica de Bilbao, la Societat de Concerts del Conservatori de París... També va començar a treballar per a cases discogràfiques fent arranjaments o dirigint orquestres per a gravacions, obres que, de vegades, va signar amb pseudònims com F. Delta. Entre d'altres, va gravar una sèrie de discos de sarsueles amb l'Orquestra Simfònica Espanyola en els anys cinquanta. El 1959 José Tamayo va crear la Compañia Lírica Amadeo Vives, dedicada a la interpretació de sarsueles, i Rafael Ferrer n'era el director musical. La companyia va fer representacions arreu de l'Estat. Des de 1941 va compondre música per a curts d'animació per encàrrec dels estudis Dibujos Animados Chamartín, acabats de fundar a Barcelona. Fins i tot va fer algunes bandes sonores per a llarg metratges de realitzadors joves.

L'octubre de 1967 es va crear l'Orquestra Ciutat de Barcelona, de la qual en va ser sotsdirector (1967-1978). Bon pedagog, cal destacar la seva tasca com a catedràtic de Música de Cambra del Conservatori Municipal de Música de Barcelona (1969-1981). També va fer programes de divulgació musical a TVE, com *Música en la intimidad*, *Grandes Intérpretes* o *Atril*.

Entre les seves obres cal assenyalar el *Concert en si menor per a violí i orquestra* (1950), la Suite mediterrània núm. 1 (1951), la suite per a cor mixt i orquestra *Una nit de Nadal* (1960), o la composició per a veus i orquestra *La tarde, la noche y el amanecer*, que va rebre el Premi Italià de la RAI el 1962. També va escriure 29 sardanes i 8 peces musicals per a cobla. Un altre mèrit de Rafael Ferrer van ser els treballs d'orquestració fets amb obres d'Albeniz, Vives i, sobretot, Enric Granados. De les composicions d'aquest darrer s'ha de destacar la versió orquestral que va fer Ferrer de les Danzas españolas (1966).

Rafael Ferrer va estar sempre vinculat al poble on va néixer. Passava tots els estius a can Quadres amb la seva família i, quan es va retirar, va decidir de venir a viure a cal Faiño, la casa que va comprar al carrer Major. A Sant Celoni ha estat objecte de diversos actes de reconeixement. El setembre de 1945 es va fer a l'Ateneu un concert d'homenatge a Rafael Ferrer i Josep Domènech Agell, a càrrec de l'Orquestra Municipal de Barcelona dirigida per Eduard Toldrà. El 8 de setembre de 1962 l'Ajuntament el va nomenar fill predilecte de la vila, i en l'acte va dirigir un concert de la citada orquestra. El consistori també va editar el 1975 la monografia d'Eugeni Molero *Rafael Ferrer, mig segle de vida musical*, que va obtenir el Premi St. Salony 1974. Un dels darrers actes que va comptar amb la seva presència va ser el gener de 1983, quan se li va retre un homenatge entranyable, i es va donar el seu nom a la plaça que envolta la capella de Sant Ponç. Finalment cal destacar l'edició del CD *Sardanes de Rafael Ferrer*, l'any 1997, amb el suport de l'Agrupació Sardanista Baix Montseny i l'Ajuntament.